

STRATEJİK GÖRÜNÜM

Aylık Bülten

15.Sayı

Kasım 2024

Küresel Jeopolitik Görünüm: Hamas'ın Yeni Lideri Yahya Sinvar Öldürüldü

İsrail, Hamas lideri Yahya Sinvar'ın Gazze'nin güneyinde İsrail askerleri tarafından öldürüldüğünü açıkladı. Sinvar 2017'den bu yana Gazze'deki silahlı gruba liderlik ediyordu ve İsrail, ABD ve İngiltere tarafından Hamas'lı silahlı kişilerin İsrail'de yaklaşık 1,200 kişiyi öldürdüğü ve 251 kişiyi rehin aldığı 7 Ekim saldırılarının arkasındaki beyin olarak tanımlanıyordu. İsrail Başbakanı Benjamin Netanyahu, Hamas liderinin öldürülmesinin Gazze'de bir yıldır süren savaşın sonu değil “sonun başlangıcı” olduğunu söyledi.

İsrail'in dış kayıtları ve parmak izlerini karşılaştırması nedeniyle ölümünün teyit edilmesi birkaç saat gecikti. İsrail'in elinde Sinvar'ın İsrail hapisanesinde geçirdiği on yıllara ait genetik verileri bulunuyordu. Sinvar'ın öldürülmesi, Hamas'ın siyasi lideri İsmail Haniye'nin Temmuz ayında İran'ın başkenti Tahran'da öldürülmesinin ardından geldi. Sinvar daha sonra Haniye'nin rolünü de üstlenerek Hamas'ın genel lideri olarak atandı.

Yaygın olarak Ebu İbrahim olarak bilinen Sinvar 1962 yılında Gazze'nin güneyindeki Han Yunus'ta doğdu. İsrail tarafından ilk kez 19 yaşında “İslami faaliyetler” nedeniyle tutuklandı. 1980'lerin sonunda 25 yaşındayken, sözde ahlaki suçlarla itham edilenleri ve İsrail'le işbirliği yaptığından şüphelenilenleri cezalandıran Hamas güvenlik servisi el-Meccd'i kurdu. 1988'de İsrail'de dört kez müebbet hapis cezasına çarptırıldı. 2011'de Hamas'ın Gazze'de beş yıldan uzun süredir esir tuttuğu İsraili asker Gilad Şalit karşılığında serbest bırakılan 1.027 mahkûm arasında yer aldı.

Gazze'de savaşın gidişatını belirlemede 61 yaşındaki Hamas liderinden daha önemli bir figür yoktu diyebiliriz. Son derece disiplinli bir kişilik olan Sinvar, İsrail hapisanelerinde geçirdiği yıllar boyunca İbranice öğrenmiş ve Yahudi toplumunu/inancını derinlemesine analiz etmişti.

Sinwar savaşı sona erdirmek için İsrail ile dolaylı görüşmeler yürüttü. Hedeflerinden biri, on yıldan uzun bir süre önce kendisinin serbest bırakılmasını sağlayan anlaşmaya benzer şekilde, İsrail hapishanelerinde tutulan binlerce Filistinlinin serbest bırakılmasını sağlamaktı.

Hamas 'ı İran'a ve bölgedeki diğer müttefiklerine yakınlaştırmak için çalıştı. Başlattığı savaş Hizbullah'ı da içine çekerek İsrail'in Lübnan'ı bir kez daha işgal etmesine neden oldu ve İran ile İsrail'in ilk kez doğrudan ateş açmasına yol açarak daha da geniş çaplı bir çatışma korkusu yarattı.

Filistinliler arasında İsrail'e karşı durduğu ve yurtdışında daha rahat yaşayan diğer Hamas liderlerinin aksine yoksul Gazze'de kaldığı için saygı görüyordu. Ancak aynı zamanda, toplumsal muhalefetin bastırıldığı Gazze'deki demir pençesi nedeniyle kendisinden derin bir korku duyuluyordu.

Kaynak: <https://www.bbc.com/news/articles/czj9zzgvjrno> / <https://apnews.com/article/israel-palestinians-hamas-war-sinwar-leader-2963dbc6e8ef040a00e588488cba33e7>

Küresel Jeopolitik Görünüm: Yaklaşan ABD Seçimleri ve Kamala Harris Çekinceleri

ABD'ndeki önde gelen Demokratlar, Kamala Harris'i kampanyasının ana fikrini derhal değiştirmedeği takdirde siyasi tabanının küçük ama önemli bir kısmının desteğini kaybetme riskiyle karşı karşıya olduğu konusunda uyarıyor.

Özellikle bazı ilerici liderler, Demokrat adayın son günlerde kendi partisinin tutkulu liberalleri pahasına ılımlı Cumhuriyetçileri kazanmaya çok fazla odaklandığına inanıyor. Ayrıca Harris'in giderek Cumhuriyetçi Donald Trump'a ve onun ABD demokrasisi için oluşturduğu tehdide odaklanan kapanış mesajının, ülkenin işçi sınıfının ekonomik mücadelelerini görmezden geldiğini söylüyorlar.

Bazı aşırı sol liderler de Harris'in son günlerde Cumhuriyetçi kanadın önemli isimlerinden Liz Cheney ve milyarder işadamı Mark Cuban ile aynı sahneyi paylaşmasından ve Vermont Senatörü Bernie Sanders ve New York Temsilcisi Alexandria Ocasio-Cortez gibi ilerici liderlerin düşük profilli rollere indirgenmesinden rahatsız. Sanders Perşembe günü Associated Press'e verdiği bir röportajda "İşin aslı şu ki, Kamala Harris'e oy verebilecek işçi sınıfından insanların sayısı muhafazakâr Cumhuriyetçilerden çok daha fazla" dedi.

Seçim gününe iki haftadan az bir süre kala Harris, birbiriyle çelişen önceliklere sahip seçmen gruplarından oluşan geniş bir koalisyonu bir araya getirmeye çalışıyor. Geleneksel Demokrat tabana, yani Afro-Amerikalılara, Latin kökenlilere ve ezici bir çoğunlukla sola meyleden gençlere güveniyor.

Harris'in ekibi, bazı liberallerin, özellikle İsrail'in Hamas'a karşı yürüttüğü çatışmalara verdiği destek konusundaki yaklaşımından dolayı hayal kırıklığına uğradığının farkında. Ancak kampanya, hoşnutsuz Cumhuriyetçileri, özellikle de Trump'tan rahatsız olan ülkenin banliyölerindeki üniversite eğitilmiş seçmenleri kazanarak koalisyonunu genişletmek için büyük bir fırsat görüyor.

Kaynak: <https://apnews.com/article/harris-trump-progressives-bernie-sanders-closing-message-9b37850eec-2c8181213fbc4980dcd79e>

Küresel Ekonomik Görünüm: ABD, Avrupa ve Asya

ABD

Eylül 2024'te Fed'in enflasyonla mücadelesi, "yumuşak iniş" veya "sert iniş" ile mi sonlanacağı konusunda belirsizliklere sahip. Son veriler, enflasyonun yavaşladığını ve ekonomik büyümenin sürdürdüğünü gösterirken, jeopolitik gerilimler ve yaklaşan başkanlık seçimleri bu durumu tehdit edebilir.

Yumuşak iniş, aşırı ısınmış bir ekonominin, resesyona yol açmadan para politikası ile soğutulmasını ifade ediyor. Bunun tam tersi durumda, yüksek işsizlik ve negatif GSYH büyümesi "sert iniş" olarak adlandırılıyor.

Geçmişte ABD'de "sert iniş" örneği, 1980'lerin başındaki yüksek enflasyon ve işsizlikle yaşandı. 1990'larda ise başarılı bir sıkılaştırma ile "yumuşak iniş" sağlandı.

Bugün, işsizlik oranı kademeli olarak artıyor ancak tarihsel ortalamaların altında kalıyor. Eylül'de yüzde 4,1'e gerileyen işsizlik, Fed'in politika değişikliklerini etkileyebilir. Ekonomik büyüme ivme kaybı yaşarken, Eylül 2023 itibarıyla enflasyon yüzde 2,4'e düştü.

Bilanço sezonundaki büyük bankaların olumlu sonuçları, piyasalardaki "yumuşak iniş" iyimserliğini artırdı. Ancak Orta Doğu'daki çatışmalar ve seçim belirsizlikleri bu durumu tehdit ediyor.

Kaynak: https://bigpara.hurriyet.com.tr/haberler/ekonomi-haberleri/abd-ekonomisinde-yumusak-inis-bekleniyor_ID1602294/

Avrupa

Avrupa Merkez Bankası (ECB) Para Politikası Kurulu Eylül ayı faiz kararı belli oldu. ECB, mevduat faiz oranını 25 baz puan, ana refinansman faizi ve marjinal borçlanma faizini 60'ar baz puan indirdi

ECB'nin politika metni ve ECB Başkanı Christine Lagarde'ın açıklamalarından bankanın bundan sonraki politikalarına ilişkin ipuçlarının piyasalarda oynaklığı artırması bekleniyor.

Analistler, ABD'de ve bölgede artan resesyon endişelerinin bankanın üç temel faiz oranını farklı büyüklüklerde indirebileceğinin de para piyasalarındaki fiyatlamalara dahil olduğunu kaydetti.

Öte yandan, açıklanan verilere göre, İngiltere'de Temmuz ayına ilişkin sanayi üretimi aylık yüzde 0,8, yıllık bazda da yüzde 1,2 azalış kaydederek tahminlerin altında gerçekleşti.

Kurumsal tarafta ise Alman Commerzbank, İtalyan UniCredit SpA bankasının yüzde dokuz hissesini satın aldığı açıklamasının ardından günü yüzde 16,55 değer kazanarak kapattı. UniCredit hisse fiyatı ise sadece yüzde 0,22 yükseldi.

Kaynak: <https://www.ntv.com.tr/ekonomi/avrupa-merkez-bankasi-ecb-faiz-kararine-oldu-2024-ecb-eylul-ayi-ppk-faiz-karari,0IUofGjW50-nq7jTWfbrRg>

Asya

Pandemi sonrası ekonomik toparlanma hedefleyen Çin, yabancı yatırımlara yönelik kısıtlamaları kaldırarak imalat, sağlık ve biyoteknoloji sektörlerini dışa açtı. Yeni düzenlemeye göre, yabancı yatırımcılar Pekin, Şanghay, Tiencin, Nancing gibi şehirlerde hastane işletmeleri açabilecek ve biyoteknoloji alanında araştırma yapabilecekler. Ayrıca, imalat sektöründeki tüm kısıtlamalar kaldırıldı, negatif liste 31 sektörden 29'a düştü.

Ancak, Çin'e gelen doğrudan yabancı yatırımlarda 2023 ve 2024'ün ilk yarısında önemli bir düşüş yaşandı; bu dönemde yatırımlar yüzde 30 azalarak 539.5 milyar yuan (76.1 milyar dolar) seviyesine geriledi. Yine de, yeni kurulan yabancı sermayeli şirket sayısı yüzde 14.2 artışla 26.870'e ulaştı ve imalat sektöründe kullanılan yabancı sermaye miktarı da artış gösterdi. Bu adımlar, yatırımcı güvenini yeniden kazanmaya yönelik bir çaba olarak değerlendiriliyor.

Kaynak: <https://www.aa.com.tr/tr/ekonomi/cin-saglik-sektorunu-yabanci-sermayeye-aciyor/3324944>

Küresel Ekonomik Görünüm: Daron Acemoğlu 2024 Nobel Ekonomi Ödülü'nü Aldı

Nobel ekonomi bilimlerinde bu yılın ödül sahipleri olan Daron Acemoğlu, Simon Johnson ve James Robinson, bir ülkenin refahı için toplumsal kurumların önemini ortaya koymuşlardır. Tezlerine göre hukukun üstünlüğünün zayıf olduğu ve halkı sömüren kurumlara sahip toplumlarda büyüme ya da daha iyiye doğru değişim gerçekleşmez.

Avrupalılar dünyanın büyük bir bölümünü sömürgeleştirdiğinde, bu toplumdaki kurumlar da değişti. Bu bazen dramatik olsa da her yerde aynı şekilde gerçekleşmedi. Bazı yerlerde amaç yerli nüfusu sömürmek ve kaynakları sömürgecilerin çıkarları için kullanmaktı. Bazı yerlerde ise sömürgeciler Avrupalı göçmenlerin uzun vadeli faydası için kapsayıcı siyasi ve ekonomik sistemler kurdular.

Ödül sahipleri, ülkelerin refah düzeylerindeki farklılıkların bir açıklamasının da sömürgeleştirme sırasında ortaya konan toplumsal kurumlar olduğunu savundu. Kapsayıcı kurumlar genellikle sömürgeleştirildiklerinde fakir olan ülkelerde uygulanmış ve zaman içinde genel olarak müreffeh bir nüfusla sonuçlanmıştır. Bu, bir zamanlar zengin olan eski sömürgelerin şimdi neden fakir olduğunun önemli bir nedenidir ve bunun tersi de geçerlidir.

Bazı ülkeler çıkarıcı kurumlar ve düşük ekonomik büyüme arasında sıkışıp kalmaktadır. Kapsayıcı kurumların hayata geçirilmesi herkes için uzun vadeli faydalar sağlayacaktır, ancak çıkarıcı kurumlar iktidardakiler için kısa vadeli kazançlar sağlar. Siyasi sistem onların kontrolde kalacağını garanti ettiği sürece, kimse onların gelecekteki ekonomik reform vaatlerine güvenmeyecektir. Ödül sahiplerine göre, bu yüzden hiçbir gelişme kaydedilmiyor.

Ancak olumlu değişim vaatlerinin inandırıcı olmaması, demokratikleşmenin bazen neden gerçekleştiğini de açıklayabilir. Devrim tehdidi söz konusu olduğunda, iktidardakiler bir ikileme karşı karşıya kalırlar. İktidarda kalmayı tercih eder ve ekonomik reformlar vaat ederek kitleleri yatıştırmaya çalışırlar, ancak halkın durum düzeler düzelmeyen eski sisteme dönmeyeceklerine inanması pek olası değildir. Sonunda tek seçenek demokrasiyi tesis etmek olabilir.

Ekonomi Bilimleri Ödülü Komitesi Başkanı Jakob Svensson, “Ülkeler arasındaki büyük gelir farklılıklarının azaltılması çağımızın en büyük zorluklarından biridir. Ödül sahipleri bunu başarmak için toplumsal kurumların önemini ortaya koydular” açıklamasıyla Daron Acemoğlu’nun Nobel ödülünü söz konusu zorluğa yaptığı vurgu ile kazandığını ifade etmiştir.

Kaynak: <https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/2024/press-release/>

Küresel Çevresel Görünüm: 16 Ekim Dünya Gıda Günü

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) her yıl, 1945’te kurulduğu tarih olan 16 Ekim’i Dünya Gıda Günü olarak 150’den fazla ülkede çeşitli etkinliklerle kutlamaktadır. Bu yılın teması; “Daha iyi bir yaşam ve daha iyi bir gelecek için gıda hakkı” olarak belirlenmiştir.

2024 Dünya Gıda Günü yeterli çeşitlilikte, besleyici, uygun fiyatlı ve güvenli gıdalara evrensel erişim ihtiyacının altını çizdi. Çünkü günümüzde yaklaşık 783 milyon insan açlıkla karşı karşıya. Etkinlik, insanların sağlıklı beslenmemesine neden olan faktörler arasında yer alan küresel gerilim ve çatışmalar ile iklim şoklarının arttığı bir dönemde düzenlendi.

FAO Genel Direktörü Qu Dongyu açılış konuşmasında gıdanın temel bir insan hakkı olduğunu vurgulayarak, bu yılki Dünya Gıda Günü teması olan “Daha İyi Bir Yaşam ve Daha İyi Bir Gelecek için Gıda Hakkı”nı tüm insanların yeterli gıdaya ulaşma hakkı olduğunu hatırlatan bir zamanlama olarak tanımladı.

BM Genel Sekreteri Antonio Guterres ise mesajında: “Açlık ve yetersiz beslenmenin milyarlarca çocuk, kadın ve erkek için hayatın bir gerçeği olduğu bir dünyada çok yanlış giden bir şeyler var.” Açlığın olmadığı bir dünyanın mümkün olduğunu ancak gıda sistemlerinin daha verimli, kapsayıcı, dirençli ve sürdürülebilir hale gelmesi için “büyük bir dönüşüme ihtiyaç duyduğunu” söyledi.

FAO, hem çatışma, iklim krizinin vurduğu topluluklar ve diğer açlık noktalarını hem de acil olmayan durumları kapsayan müdahalelerde gıda güvenliği ve beslenmeyi hedeflemek için kapsamlı bir şekilde çalışmaktadır. Gıdaya erişimin kesintiye uğradığı, yetersiz beslenme ve açlığa yol açan yerlerde, çabaları uzun vadeli gıda güvenliği için gıda bulunabilirliğini ve erişilebilirliğini sağlamak üzere tarımsal altyapıyı yeniden inşa etmeye odaklanmaktadır.

Kaynak: <https://www.wfp.org/news/world-food-day-2024-global-ceremony-highlights-right-nutritious-safe-and-affordable-foods>

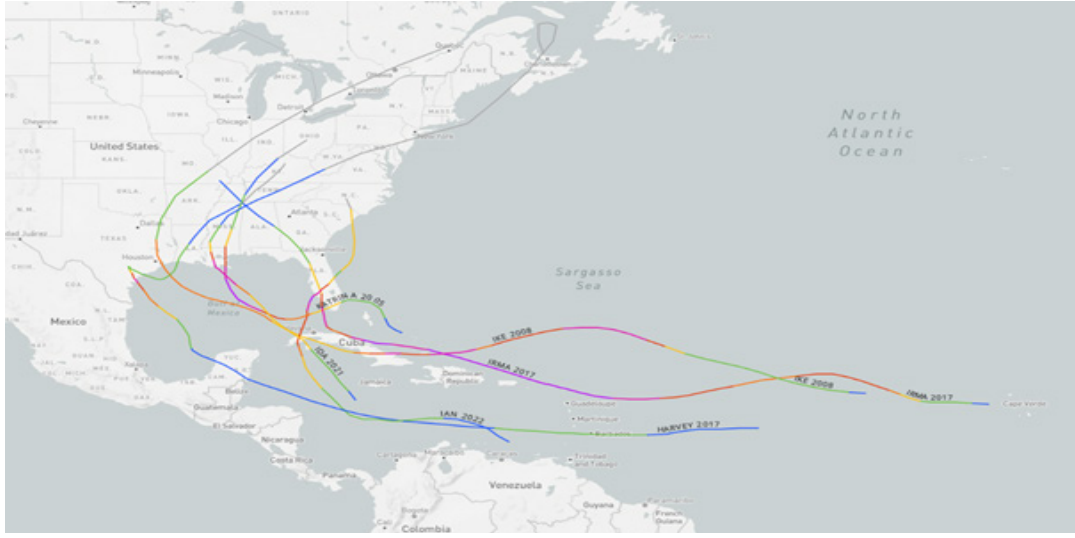
Küresel Çevresel Görünüm: ABD’ndeki Milton Kasırgası ve Filipinlerdeki Şiddetli Yağışlar

ABD’nin Florida eyaletindeki Siesta Key bölgesinde 3 kategorisiyle karaya vuran Milton Kasırgası, 3 milyonu aşkın kişiyi elektriksiz bıraktı. Ulusal Meteoroloji Servisi meteorologları Milton Kasırgasının en az 41 hortum meydana getirdiğini doğruladı, ancak hasar araştırmaları tamamlandığında nihai toplam daha da yüksek olabilir.

Florida’daki üç meteoroloji bölgesinden meteorologlar bir haftadan uzun bir süredir sahada, çatıları söken, mobil evleri ters çeviren ve tekneleri ve arabaları savuran düzinelerce güçlü hortumdan kaynaklanan hasarı araştırıyorlar. Bir hortum St. Lucie County’de altı kişinin ölümüne yol açtı.

Ulusal Okyanus ve Atmosfer İdaresi verilerine göre, şu ana kadar sayılan hortumlar, 9 Ekim’de Florida’nın Siesta Key bölgesini vuran Milton’ı modern çağda kayıtlara geçen en yoğun hortum üreten fırtınalardan biri yapıyor. Son rakamlar Milton’ı 1995’ten bu yana ABD’de herhangi bir kasırga tarafından üretilen en fazla hortum sıralamasında 13. sıraya yerleştirecek gibi görünüyor. Ancak rakamlar henüz kesinleşmiş değil.

Florida kasırgalara yabancı değil, Kategori 4 Helene sadece birkaç hafta önce ortalığı kasıp kavurmuştu. Aslında, 2000 yılından bu yana meydana gelen en ölümcül yedi kasırgadan dördü, yukarıdaki haritada gösterildiği gibi Florida'da büyük etkiler yaratmıştır. Bu dördü Helene'e ek olarak gerçekleşmiştir.

En ölümcül kasırgaların hepsi Atlantik'ten gelmiş, Meksika Körfezi'nin sıcak sularına girdikçe hız, boyut ve basınç kazanmışlardır. Filipinler'de ise Pasifik Okyanusu'ndan karaya yaklaşan Trami Tropik Fırtınası öncesinde ülkeyi derinden etkileyen şiddetli yağışlar ve fırtına hayatı olumsuz etkiledi.

Sel nedeniyle 7 kişinin kayıp olduğu, binaların çatısında mahsur kalan çok sayıda kişinin ise acil durum sığınaklarına tahliye edildiği açıklandı. Ülkenin bazı bölgelerindeki devlet daireleri ve okullar önlem amaçlı kapatıldı. Ekiplerin yaklaşan Trami Tropik fırtınası için hazırlıklara başladığını belirten yetkililer, orduya ait uçak ve gemilerin olası tahliyeler için kullanılacağını bildirdi.

Kaynak: <https://www.independent.co.uk/news/world/americas/hurricane-milton-map-visuals-charts-figures-deaths-storm-damage-b2627468.html> / <https://www.aa.com.tr/tr/dunya/filipinlerde-tropik-firtina-oncesi-etkili-olan-siddetli-yagis-sellere-yol-acti/3371146>

Küresel Çevresel Görünüm: Türkiye'nin Yenilenebilir Enerjide 2035 Yol Haritası

Türkiye Enerji Bakanlığı, 2035 yılına kadar rüzgâr ve güneş enerjisi kapasitesini dört katına çıkararak 120 GW'a ulaştırmayı planladığı yenilenebilir enerjiye yönelik 2035 yol haritasını açıkladı. Mevcut kapasiteye 90 GW'ın üzerinde kapasite eklemek için Türkiye her yıl 7,5-8 GW yenilenebilir enerji kapasitesi kurmayı planlıyor ve bunun için 80 milyar ABD doları yatırım yapılması gerekiyor. YEKA (Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanları) ihaleleri yoluyla her yıl en az 2 GW rüzgâr kapasitesi (YEKA 2024 ihalesinde 1,2 GW rüzgâr ve 800 MW güneş dâhil) ve 5 GW açık deniz rüzgârı geliştirilmesi hedeflenmektedir.

İlave kapasitenin yanı sıra, Türkiye iletim şebekesini ve altyapılarını 40 GW HVDC (Yüksek Voltajlı Doğru Akım) iletim kapasitesine (14.700 km HVDC hattı ve 40 HVDC dönüştürücü) ulaşacak şekilde iyileştirmeyi planlamaktadır; bu da 28 milyar ABD doları daha gerektirecek ve planlanan yol haritasının toplam yatırımını 108 milyar ABD dolarına çıkaracaktır.

2023 sonu itibariyle rüzgâr ve güneş enerjisi, yaklaşık 23 GW ile Türkiye'nin kurulu gücünün %22'sini ve enerji karışımının %17'sini temsil etmektedir. Ülkenin 2022-2035 Ulusal Enerji Planına göre, yenilenebilir enerji kaynaklarının devreye alınacak yeni enerji kapasitesinin %75'ini oluşturması ve 2035 yılında toplam kapasitenin %65'ini oluşturması beklenmektedir (ilave 32 GW hidro kapasite sayesinde 2023 yılında %58,5).

Tüm dünyada enerjinin dönüştüğünü, tüketicilerin üretici hale geldiğini, bütün ezberlerin bozulduğunu ifade eden Bakan Bayraktar, yeni bir enerji mimarisine ihtiyaç olduğunu altını çizdi. Bayraktar, arz güvenliğini sağlama, dışa bağımlılığı azaltma ve 2053 net sıfır emisyon hedefine ulaşma doğrultusunda politikalar şekillendirdiklerine değinerek elektrik talebinin 2035'te 510 teravatsaate ulaşacağını öngördüklerini söyledi.

Sakarya Gaz Sahası'nda 2025'in ilk çeyreğinde günlük 9,1 milyon metreküp gaz üreteceklerini ve 4 milyon hanenin ihtiyacının buradan karşılanacağına değinen Bayraktar, şu an Çanakkale'de olan yüzer üretim tesisinin devreye girmesiyle 2026'da 8 milyon haneye doğal gazı ulaştıracaklarını ifade etti.

Kaynak: <https://enerji.gov.tr/haber-detay?id=21380> / <https://www.reuters.com/sustainability/climate-energy/turkey-aims-quadruple-wind-solar-energy-capacity-by-2035-2024-10-21/>

Küresel Teknolojik Görünüm: Zoom, Yapay Zekâ Destekli Tıbbi Not Alma Hizmeti Sunmak için Suki ile İş Birliği Yapıyor

Doktorların not almak ve tıbbi kayıtları doldurmak için harcayacakları zamandan tasarruf etmelerini sağlayan yapay zekâlı tıbbi asistanlar ve tıbbi kâtipler geliştiren girişimler geçtiğimiz yıl patlama yaşadı. Ve yerleşikler de artık bu hareketin içinde yer almak istiyor.

Video konferans şirketi Zoom, platformundaki doktorlara hastalarla yaptıkları konsültasyonlar hakkında notlar alabilen bir yapay zekâ kâtipi sunmak için bu tür bir yapay zekâ tıbbi kâtip sağlayıcısı olan Suki ile ortaklık kurduğunu açıkladı. Sektör istihbarat grubu Definitive Healthcare'e göre Zoom, ABD'deki tüm tele-sağlık ziyaretlerinin yaklaşık %36'sı için kullanılıyor ve bu da onu en popüler video konferans platformu yapıyor.

Suki'nin kurucusu ve CEO'su Punit Soni, TechCrunch'a yaptığı açıklamada Zoom'un Suki'yi seçmeden önce diğer tüm yapay zekâlı tıbbi kâtip girişimlerini değerlendirdiğini söyledi.

Zoom'un kurucusu ve CEO'su Eric Yuan, bu ayın başlarında Fortune'a verdiği demeçte, şirketin bir konferans şirketinden işyerleri için yapay zekâ araçlarına odaklanan bir şirkete dönüşmeyi hedeflediğini söyledi.

Büyük sağlık sistemleri ve daha küçük doktor muayenahaneleri, yapay zekâ yazılımlarının gerekli dokümantasyonu takip etmek için harcanan saatlerden tasarruf sağlayabileceğini keşfetti. Yatırımcılar, bu alandaki çoğu şirketin gelirlerinin de hızla arttığını söylüyor.

Tıbbi not almak için yapay zekâ kullanan diğer girişimler arasında Abridge (2,5 milyar dolar değerleme ile 250 milyon dolar topladığı bildiriliyor), Nabla ve Ambiance Healthcare yer alıyor. Microsoft'un Nuance şirketi de bu pazarda önemli bir oyuncu.

Kaynak: <https://techcrunch.com/2024/10/22/zoom-partners-with-suki-to-offer-ai-powered-medical-note-taking/>

Küresel Toplumsal Cinsiyet Görünümü: Utanç Taraf Değiştiriyor

Dünya yakın zamanda Fransa'da yaşanan büyük bir cinsel şiddet skandalıyla sarsıldı. 72 yaşındaki Gisele Pelicot'un, evli olduğu erkek Dominique Pelicot'un teşvikiyle 10 yıl boyunca uyuşturucu verilerek farklı erkekler tarafından cinsel şiddet ve istismara uğradığı ortaya çıktı. Olay, Dominique Pelicot'un bir markette kadınların gizlice fotoğraflarını çekmeye çalışırken yakalanması sonucu ortaya çıktı. Polisler, Pelicot'un telefonunu incelediğinde Gisele'e dair de pek çok görüntüyle karşılaşarak kadını durumdan haberdar ettiler, ardından dava süreci başladı. Gisele, geçtiğimiz aylarda Dominique'ten resmi olarak boşansa da olay Gisele Pelicot davası olarak geçiyor.

Gisele, istismara uğradığı 2010 ve 2020 yılları arasında dair flu anılara sahip olduğunu söylerken bu tarihlerde farklı şikâyetlerle defalarca doktora gitmiş, çeşitli cinsel hastalıklara yakalanmış ancak şikâyetlerine dair net bir tanı konmamış.

Gisele, mahkemenin kendisine tanıdığı "gizli kalma" hakkını, "Tecavüze uğrayan tüm kadınların 'Madam Pelicot bunu yaptı, ben de yapabilirim' demesini isterim. Artık utanmalarını istemiyorum" diyerek reddetti. Böylece şiddete karşı kadın mücadelesi için de önemli bir sembol haline geldi. Çünkü erkek egemen sistem, kadınlar üzerinde öyle güçlü bir ahlaki baskı kuruyor ki şiddete uğrayan kadınlar utandırılıyor ve suçlanıyor. Erkeklerin uyguladığı şiddetten çok kadınların başlarına bunun gelmesine nasıl neden olabildiği tartışılıyor.

Yaşadıklarından dolayı "tamamen yıkıldığını" ve yeniden ayağa kalkmak zorunda olduğunu belirten Pelicot, "Olanları anlamaya ömrüm yetecek mi bilmiyorum" diyor. Gisele kararlılığı ve iradesiyle tüm kadınlara cesaret verirken davada dikkat çeken unsur eski eşinin yaşadığı hastalıklar boyunca kendisine destek veren bir görüntü sergileyerek onu manipüle etmesi ve bu nedenle Gisele'in Dominique Pelicot'dan hiç şüphelenmemiş olması. Nitekim bir kez daha görüldü ki şiddet failleri çoğu zaman en yakınımızdaki erkekler.

Davada şimdiye kadar 50 fail yakalanıp yargılanırken, 80'den fazla fail olduğu ancak hepsinin kimliklerinin tespit edilemediği biliniyor. Bununla beraber faillerin çoğunun yaşadıkları kasabada yüz yüze baktıkları komşuları olduğu ortaya çıktı. Sanıkların her biri 20 yıla kadar hapis cezasıyla karşı karşıya, mahkemenin ise 2024 yılı bitmeden sonuçlanması bekleniyor.

Gisele'in yaşadıkları her ne kadar dehşet verici olsa da dava sürecindeki cesareti, kadınların şiddete karşı hiçbir zaman susmayacağına güzel bir kanıtı.

İSTANBUL AREL ÜNİVERSİTESİ

ULUSLARARASI STRATEJİK ARAŞTIRMALAR

UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

(AREL USAM)

İLETİŞİM:

Prof. Dr. Oktay BİNGÖL, Müdür, oktaybingol@arel.edu.tr, 0850 850 27 35-1622

Dr. Öğr. Üyesi Selma ŞEKERCİOĞLU BOZACIOĞLU, Müdür Yrd. selmasekercioglu@arel.edu.tr, 0850 850 27 35- 1623

Dr. Yunus KARAAĞAÇ, Stratejik Araştırmalar Uzmanı, yunuskaraagac@arel.edu.tr 0850 850 27 35-1647

Sinem KARATAŞ ARI, İdari İşler Uzmanı, sinemkaratas@arel.edu.tr, 0850 850 27 35-1648

BU SAYIYA KATKI SUNANLAR

Doç. Dr. Aylin ERDOĞDU, Küresel Ekonomik Görünüm: ABD, Avrupa ve Asya

Arş. Gör. Elif ÜÇERLİ, Küresel Toplumsal Cinsiyet Görünümü: Utanç Taraf Değiştiriyor

ADRES:

Türkoba Mahallesi Erguvan Sokak No:26 / K 34537 Tepekent – Büyükçekmece

İstanbul-Türkiye

arelusam@arel.edu.tr

arelusam01@gmail.com